

FINNMARK FYLKESKOMMUNE
FINNMÁRKKU FYLKKAGIELDA

Finnmárkku Guvllolaš Johtalusplána 2010–2013

Finnmárkku Guvllolaš Johtalusplána 2010–2013

Álgosánit

Johtalus lea dehálaš dakkár fylkii go Finnmárku. Guhkes gaskkat, vuollegis olmmošlohku ja dálkkádagat addet midjiide stuora hástalusaid. Johtalus lea maid hirbmat dárbbášlaš ealáhusovdánahttimii Finnmárkkus ja doalaha badjin ealli báikegottiid fylkka.

Finnmárkku guvllolaš johtalusplána sisdoallá fylkkageainnuid ja kollektiiva-johtolaga doaibmaprográmma. Plána bidjá láidestusaid Finnmárkku johtolatpolitihkkii ja ođasmahttojuvvo jahkásaččat doaibmaprográmma ja bušeahta oktavuodas.

Finnmárkku fylkkagielddas lea váldo ovddasvástáduš fylkka johtolahkii. Dása gullet fylkkageaidnofierpmádat, kollektiivafálaldagat mearas ja nannámis, ja dasa lassin vel johtalussihkkarvuota. Finnmárkku fylkkagielddas lea maid váldi addit lobiid olbmuid fievrridit. Fylkkagieldan mii deattuhat buktit árvalusaid ja vuoruhemiid buot johtolat surggiin Finnmárkkus. Ovdamearkkat dasa leat riikkageainnut, hámmamat, girdišiljut ja Hurtigruta.

Hálddašanođastus mii fápmuduvvui 1.1.2010 lea midjiide addán eanet bargguid doaimmahit ja divodit geainnuid. Mis leat dál sullii 150 miilla fylkkageainnut mat galget doaimmahuvvot ja divoduvvot. Lea maid hástaleaddjin investeret stuorra geaidnoproševttaid ovdamearkka dihtii fg. 98, Idjavuonduottar, mii álggahuvvui jagis 2009.

Bargguid mielde čuovvu maid eanet ovddasvástáduš. Dát čalmmustuvvo ee. go plánedettiin ođđa geainnuid ja kollektiivafálaldagaid bidjat ain eanet návccaid johtalussihkkarvuhtii ja doaimmaide mat galget heivvolaččat buohkaide.

Ráđdehusa davviguovlluid politihkka addá vuordámušaid ahte industriija doaimmat lassánit, nugo olju, gássa ja minerálat. Guvllolaš johtalusplána áigumuš lea ahte sikkáldas struktuvrra ovdánahttin čuovvu industriihuksemiid.

Guvllolaš johtalusplána 2010–2013 lea Finnmárkku fylkkagieldda deháleamos gaskaoapmi ávnnastit buori johtolatpolitihka boahhtevaš jagiide.

Čáhcesuolu, suoidnemánu 12.b. 2010

Runar Sjästad
Fylkkasátnejođiheaddji

Fylkkasátnejođiheaddji Runar Sjästad.
(Govven: Knut Åserud)

Finmark fylkeskommune / Finnmárkku fylkkagielda
Fylkeshuset, 9815 Vadso
Tlf. 78 96 20 00 / fax 78 96 23 70
e-post: postmottak@ffk.no
www.fffk.no

Olgošgovva: Boares ja ođđa geaidnu
Idjavuonduoddaris, fg. 98.
(Govven: FFG)

Lohku: 500
Gráfalaš buvttadeapmi: Bjørkmanns, Áltá

Finnmárkku guvllolaš johtalusplána 2010–2013

Mearrádus:

1. Fylkkadiggi dohkkeha Finnmárkku guvllolaš johtalusplána 2010–13
2. Fylkkadiggi bidjá Našuvnnaš fievrridanplána 2010–2019 bajitdási vuoruhansurggiid vuodđun Finnmárkku johtolapolitihkkii:
 - Jodašahttivuohta
 - Johtolatsihkarvuoha
 - Biras
 - Buohkaide heivvolaš
3. Fylkkadikki mielas lea ahte Našuvnnaš fievrridanplána 2010–19 ulbmilin dahkat Finnmárkku ealáhusstrategalaš lávdiin lea našuvnnaš ovdánahttinprošeakta. Siskkáldas struktuvrra ođasmahttin/investeren dárbbut leat nu stuorrát ahte gáibidit sierra stáhtalaš ruhtadeami čoavdin dihtii dáid hástalusaid.
4. Fylkkageainnuid doaibmaprográmma áigodahkii 2010–2013 ja 2010 bušeahtta dohkkehuvvo.
5. Idjavuonduottar geaidnu huksejuvvo ruhtadanmolsaeavttu golmma mielde.
6. Stáhtas ohccojuvvo doarjja uđassihkarastin doaimmaide plána vuoruhuvvon doaibmačuoggáid mielde.
7. Kollektiivajohtolaga doaibmaprográmma 2010–13 meannuduvo fylkkadikkis geassemánus 2010. Johtolatsihkarvuoda doaibmaprográmma 2010–13 meannuduvo kultur-, ealáhus- ja johtolatlávdegottis njukčamánus 2010.
8. Álkolohkka gáibáduš fievrridanráhkadusain skuvlasáhttu oktavuodas árvoštallojuvvo go ođđa skuvlasáhtut šiehtaduvvojit.
9. Fylkkadiggi bivdá Stáhta Geaidnodoaimmahaga boahhte plánaáigodagas árvoštallat vuđoleabbo praktihkalaš ja ekonomalaš váikkuhusaid go eurohpaláš johtolatkorridora guhkiduvo (mii dál nohká Sámišalddis Ohcejogas) Deanušaldái.

Čuovvovaš čuoggát váldojuvvojit plána mielde:

Kapihtal 4 Fylkkageainnuid ovdánahttin:

- Mii bivdit Geaidnodoaimmahaga vuoruhit plánadoaimmaid vai barggut bohtet johtui nu johtilit go vejolaš ja go dárbbalaš stáhtalaš ruhtadeami uđassihkarastin poasttas leat sajis.

Kapihtal 5 Ruktu boahhteáigi:

Fylkkadiggi hálida čujuhit ahte muhtun áiggiid, erenoamážit Nuorta-Finmmárkkus, lea dávjá nu ahte ruktu ii sáhte borjjastit hámmaniidda. Dát dagaha eahpesihkarvuoda ruktu návcaide leat fievrridangaskaoapmin, ja sáhtta dagahit ahte olusat eai vállje johtit dan mielde.

Seammás hámmanat masset sisaboadu eretcealkimiid geažil. Dát váikkuha fas ahte šaddá váddásat ortnegisdoallat buriid ja dorvvolaš hámmaniid ee. hurtigruta borjjastemiide. Dát buktá maiddái váttisvuodaid doalahit stádis bálvváid hámmaniin.

Fylkkadiggi vuodá ahte dát áššit guorahallojuvvojit ja čielggaduvvojit vai ruktu ain boahhteáiggis lea oadjebas ja dorvvolaš fievrridangaskaoapmi riddoguovllu doaimmaid várás.

Kapihtal 6 Boahttevaš áibmojohtolat, giridiruvttot ja girdišiljut:

Finmmárkku fylkkadiggi čujuha ráđdehusa Soria Moria-cealkámuššii gos čuožžu:

«Ornet ahte girdišiljut mat dinejit bures ruhtadit daid girdišiljuid mat eai dine nu bures galgá joatkašuvvat.»

«Sihkarastit ahte girdišiljuid huksemat olggobealde Avinorvuogádaga eai billis vejolašvuodaid doalahit girdišiljuid smávit guovlluin miehtá riikka. Ráđdehus áigu árvoštallat doaibmabijuid mat sihkarastet ruhtadeami Avinora girdišiljuide.»

Finnmárkku fylkkadiggi bivdá ráđdehusa fievrridit dakkár politihka mii ii njeaidde Avinora dienasvuodu ja vejolašvuodaid dan 46 girdišiljuin investeret lobiid ja priváhta girdišiljuid ektui.

Kapihtal 7 Guolástushámmanat, váldohámmanat ja riddobearráigeahčču:

- Finnmárkku fylkkagiela čujuha ahte Finnmárkku hámmaniin ain leat olu čoavdekeahkes hástalusat. Mii vuorjašuvvat go nu unnán prošeavttat ruhtaduvvojit ja dát mielddisbuktá ahte mearrasihkarvuoda doaimmat manjiduvvojit. Mii ávžžuhat hui garrasit lasihit ruhtadoarjaga daid olu prošeavttaide mat galggašedje gárvvistuvvot.
- Eará huksejumi Porsáŋggus eai galgga álggahuvvot, mat sáhttet manjdit Smiervuona hámman huksejumi, maid jahkeviissaid leat plánen.

Kapihtal 8 Riikkageainnut ja stáhtalaš rámmat:

- Ođđa geaidnovuodu gaskal Várggáid ja Čáhcesullo ferte vuoruhit ja álggahit 2010is.
- Buot mii guoská ásahit bummadivadii Álttás váldojuvvo eret.
- Finnmárkku fylkkagiela čujuha dasa ahte nannet «Riddo-riikkageainnu» Finnmárkkus. Vurdojuvvo ahte prošeakta doaimmat lassánit Davviguovlluin – sihke mearas ja nannámis. Jos dát prošeavttat galget lihkestuvvat, de ferte geaidnostandárda buoriduvvot. Dán oktavuodas namuhat dárbbu buoridit E75 gaskal Čáhcesullo ja Várggáid. Dáppe lea johtolat lassánan lossa fievrridanráhkadusaiguin ja mii ii leat hevehuvvon dálá geaidnostandárdii. Petrolea ovdánahttin doaimmat Barentsábis gáibidit áibbas eará geaidnokvalitehta go dat mii dál lea. Geaidnu lea maid oassi Našuvnnalaš mátkealáhusa geaidnofierpmádagas, ja johtolat lassána mátkealáhusa vuoruhemiid oktavuodas, erenoamáš ássanbiila johtolat. Dát sáhttá mielddis buktit váralašvuodaid sivas baskkes geainnuid ja heajos/eai makkárge geaidnooalggit.

1. Plána ulbmil	5
2. Álgu	6
3. Ruvttofievrrideamit/kollektiiva johtolat	9
4. Fylkkageainnuid ovddidahttin 2010–2013	11
5. Hurtigruta boahhteáigi	16
6. Boahttevaš áibmojohtolat, girdiruvttot ja girdišiljuid ovddidahttin	17
7. Guolástushámmanat, váldohámmanat ja riddubearráigeahčču	20
8. Riikkageainnut ja stáhtalaš plánarámmat	22
9. Johtolatsihkkarvuhta	24
10. Fievrridanortnegat doaibmavádjigiidda	26

1. Plána ulbmil

Finnmárkku Guvllolaš johtalusplána 2010–2013 mearrida fylkkagiella johtalusággirdeapmái bajit dási plánarámmaid dán guovllus.

Plána sisttisoallá doaibmaplána mii jahkásaččat ođasmahttojuvvo. Doaibmaplána galget mielde erenoamáš dat doaibmabijut mat ruhtaduvvojit fylkkagiella ekonomiiaplána bokte.

Guvllolaš johtalusplána lea vuodđun fylkkagiella ekonomiiaplána 2010–2013 johtalusplánaoassái, fylkkageainnuid jahkásaš bušehttii, kollektiiva johtolatbálvalusaide ja johtolatsihkkarvuoda ággirdeapmái.

Finnmárkku fylkkaplána 2006–2009 (2011) siskkálidas struktuvrra ja johtolatpolitihka mihttomearri Finnmarkkus lea čuovvovaččat:

«Finnmárku – gos ealáhusat ja álbmot ožžot dakkár johtolat- ja fievrridanfálaldagaid mat dollet dási ja sihkkarvuoda.»

Našuvnnalaš johtaluspolitihkalaš vuoruheamit leat mielde Finnmarkku Guvllolaš johtalusplána, ja dat váikkuhit fylkkagiella johtalus ovddasvástádussuorgái. Danne leat plána mielde ángiruššansuorggit gos mángasis lea ovddasvástádus. Plána sisttisoallá dehálaš mihtto-meriid ja ángiruššansurggiid, ee kollektiivalaš johtolatbálvalusaid oastimiid, fylkkageainnuid ja riikkageainnuid ovdánahttin doaimmaid, hámmanhuksejumiid ja johtolatsihkarvuoda.

Finnmárkku fylkkagiella huksemin ođđa geainnu Idjavuonduoddari. (Govven: Stáhta geaidnodoaimmahat)

2. Álgu

2.1 Našuvnnalaš vuoruheamit ja davviguovlluid politihkka

Našuvnnalaš fievrridanplána (Nasjonal transportplan – NTP) vuodul stáhta johtolatetáhta bidjá ovdan dehálaš vuoruheamiid. Ođđaseamos plána lea St.dieđ. no. 16 (2008–2009), Našuvnnalaš fievrridanplána (NTP) 2010–2019. Finnmárkku fylkkagiella doarju NTP 2010–2019 bajitdási mihttomeriid, ja dat gustojit maid Finnmárkku johtolatpolitihkkii. NTP vuoruha njeallje ángiruššansuorggi vuollásaš ulbmiliiguin.

Jođašahttivuohta: Fievrridanfálaldagat ja luotheahtti fievrrideamit galget buoriduvvot dán áigodagas. Vázziid ja syhkelastiid jođašahttivuohta galgá buoriduvvot dán áigodagas. Áigodagas galget maid guovlluid guhkesgaskkaid johtolatgolut unniduvvot.

Johtolatsihkarvuohta: Duššan olbmuid dahje roasmmuhuvvon olbmuid lohku galgá áigodagas njiedjat okta goalmmádasain.

Biras: Váikkuhit dasa ahte fievrridansuorgi unnida birasnuoskideamiid ja unnida Nox-luoitimiid dán suorggis. Garvit meassamiid dehálaš luondduguovlluin ja áimmahuššat dehálaš ekologalaš doaimmaid. Garvit oljonuoskkideamiid dahje eará birasvaralaš nuoskkideamiid mat sáhttet dáhphuvvat mearas.

Buohkaide heivvolaš: Áigodagas galgá kollektiiva fievrridanvuogádat heivehuvvot buohkaide.

Ráđđehus lea nannosit ángiruššan davviguovlluid politihkalaš doaimmain. «Ođđa huksengeađggit davvin» mii álmuhuvvui njukčamánu 2009, álmuha višuvnnaid davviguovlluide ja vuordámušat leat ahte fylka dál buorebut vuoruhuvvo. Finnmárkku fylkkadikki mielas lea ráđđehusa davviguovlopolitihkka našuvnnalaš ovdánahttinprošeakta, ja fylkkadiggi

Girkonjárgga hámmán. (Govven: FFG)

oaivvilda ahte siskkáldas struktuvrra ođasmahttin/investeren dárbbut leat nu stuorrát ahte gáibidit sierra stáhtalaš ruhtadeami čoavdin dihtii dáid hástalusaid. Go ealáhusat ja riikkaidgaskasaš doaimmat viidánit de lea hirmat dehálaš hukset nanu ja dárbbalaš siskkáldas struktuvrra vai dat leat sajis ovdal go dat stuorra huksenprošeavttat álggahuvvojit. Danne fertejit ealáhusat oazžut vejolašvuodaid ovdalgihtii ovttasbargagoahtit ja sajáidahttit iežaset. Dán govvas lea siskkáldas struktuvra mearrideaddjin.

Guvllolaš johtalusplána deattuha ahte ain lea dárbu ovdánahttit ovttasbarggu gaskal Norgga ja Ruošša gos siskkáldas struktuvrra oktasašhástalusat šaddet leat guovddážiis. Oljo- ja gássahuksemat ja vejolaš oktasaš ekonomalašsuorggi ovdánahttin (Pomorsuorgi) sáhtta hui johtilit šaddat oktasaš bargomárkan suorgin gaskal Norgga ja Ruošša. Jos Norga ja Finnmárku galggaš lihkestuvvat konstruktiivalaš davviguovlopolitihkain, de fertejit siskkáldas struktuvrra- ja logistihkkačovdosat doaibmat «geađgejuolgin» ja eaige hehttet vejolaš positiiva ovdáneami davvin.

Fylkkagiella searvá EO-prošeavttas Stratmos/Northern Maritime Corridor (NMC). Prošeavtta ulbmilin lea ovdánahttit mearragáttiid mearraruvtto Nannán-Norggariddu-Oarjedavve Ruošša. Hámmánat Girkonjárggas ja Hámmarfeasttas oasálastet ráđđeaddin dán searvevuodas.

2.2 Fylkkagiella johtalussuorggi ovddasvástáduš ja ekonomalaš rámmat

Fylkkagielladas lea bajimus ovddasvástáduš bušehttii, doaibmaplánaprográmmii ja doaibmabijuide čoovvovaš surggiin; *fylkkageainnut, kollektiiva johtalanfálaldagat ja fievrridanbálvalusat doaibmavádjigiidda.*

Fylkkagiella kollektiivajohtolat ovddasvástáduš lea vuodustuvvon Fidnofievrridanlága (Yrkestransportloven) ja láchkaásahusaid ala. Das celkojuvvo ahte fylkkagielladas lea bajimus ovddasvástáduš kollektiivajohtolahiid fylkkas ja das lea lohpe-, táksta- ja ruvttováldi. Dát mearkaša earret eará ahte fylkkagiella juolluda ruhtadoarjaga kollektiiva fievrrideamiide ja juohká doaimmaid mat ekonomalaččat eai leat gánnáhahtti, mearrida meroštuvvon tákstaregulatiivvaid ja mearrida ruvttoplánaid.

Finnmárkku fylkkagiella galgá sihkarastit ja dilálašvuodaid láchit nu ahte Finnmárkku gávdno heivehuvvon fievrridangearggusvuohta. Fylkkas fuolaha Veolia doaibmi fievrridangearggusvuohta.

Fylkkagielda ovddasvástida 2010 rájes hálddašannuppástusa oktavuodas «eará riikkageainnuid» ja riikkageaidnofearggaid. Finnmárkku fylkkagielda oažžu de lassi geaidnoovddasvástádusa 623 kilomehteris 1501 kilomehterii ja galgá vástidit feargajođu gaskal Ákšovuona ja Ákñoluovtta. «Boares riikkageainnuid» ovddeš namma omd. rg. 98 molsu nama 01.01.2010 rájes fylkkageaidnun, fg. 98.

Fylkkagielda ráhkada sierra fylkkageaidnodoaibmaplána. Prográmma dohkkehuvvui fylkkadikkis juovlamánu 9.b. 2009. Doaibmaplánaprográmmas leat mielde investeren-, doaibma- ja divodandoaibmajuid vuoruheamit ja strategijiat. Vuodđun doaibmaplánaprográmmii leat Stáhta geaidnoásahusa fágalaš árvoštallamat ja cealkámušat gielddain ja iešguđet fylkkapolitihkalaš mearrádušat. Dálá geaidnofierpmádaga fuoladeamit ja divodeamit vuoruhuvvojit.

Finnmárkku fylkkageiddas lea geaidnojohtolatlága §40a vuodul ovddasvástádus evttohit ja ovttašastit johtolatsihkarvuoda doaibmajuid fylkkas. Finnmárkku fylkkagielda galgá kooridneret ja bearrái geahččat ahte doaibmajut čadahuvvojit.

2.3 Stáhtalaš suorgeatáhtaid rolla

Riddodoaimmahagas ja Stáhta geaidnodoaimmahagas lea ovddasvástádus čadahit doaibmajuid stáhtalaš riikkageainnuid ja hámman/lođástagaid doaibmaprográmmaid. Fylkkageiddas ii leat váikkuhanváldi vuoruhemiide, muhto

fylkkadiggi sáhtta buktit cealkámušaid NTP proseassaide ja stáhtabušehta jahkásaš vuoruhemiide.

Stáhta guvllolaš geaidnokantuvrrat leat Geaidnolága § 10 vuodul fylkkageiddaid vuollásaččat ja galget veahkehit gozihit fylkkageainnuid, lassin Stáhtá geaidnodoaimmahaga ovddasvástádusa riikkageainnuid oktavuodas. Riikkageainnuid ektui leat guovlokantuvrrat Geaidnodirektoráhta vuollásaččat. Go guovlokantuvrrat bálvalit sihke stáhta ja fylkkageiddaid, gohčoduvvo dát «oktaduvvon geaidnohálddahus». Dán organisašuvnna bokte galgá stáhta máksit goluid hálddašit geainnuid ja riikka- ja fylkkageaidnofierpmádaga, ja máksit vel hukseaddjigoluid. Fylkkagielda máksá doaibma-, fuoladan- ja investerengoluid.

Johtalussuorggi ekonomalaš rámmat	Plánarámma bušeatta 2010 (Mill kr)
Fylkkageainnut (doaibma ja fuoladeapmi)	160,3
Fylkkageainnut (investeremat)	84,5
Ruvttobálvalusaid oastin (leaktofatnasat/fylkkageaidnofearggat)	150,7
Doarjagat skuvlasáhttui	63,5
Doarjagat skuvlasáhttui	16,2
Johtolatsihkarvuoha	3,5
TT-ortnet	3,2
Oktiibuot	481,9

Mátkkošteaddjit mannamin Widerøe 100 girdái. (Govven: Wideroe.no)

Johtolatdepartemeanta oastá oanehisilljogirdin bálvalusaid manñil fáaldatgilvohallamiid (FOT-ruvttot)¹. Finnmárkku fylkkagiella lea cealkinásahus, ja ráhkada oktasaš cealkámuša manñil go gielddat ja eará ovttasbargoguoimmit miehtá fylkka leat addán iežaset cealkámušaid. Avinor eaiggáduššá ja doaimmaha girdišiljuid Finnmárkkus. Avinor lea oasusearvi ja NTP ii sistsidoala áibmojohtalusa siskkáldas struktuvrra ekonomalaš rámmaid. Avinora guhkesáiggi ovdánahttin doaimmat leat mielde ovttastumi strategalaš pláνας.

Stáhta mearrasihkarvuoda, gearggusvuoda ja mearrafievrridan (guolástushámmanat) hálddašanorgána lea Riddodoaimmahat. NTP 2010–2019 vuoruhá dáid surggiid strategijaid ja doaibmajuid. Riddodoaimmahaga 2010–2013 (2019) doaibmaprográmma Finnmárkku sistsidoallá lođastat- ja guolástushámmanprošeavttaid ja Várggáid johtolatstašuvvna ođasmahttimiid. Lassin sihkarastit NTP čadaheami, galgá doaibmaprográmma leat dan mađe dárkil ahte doaibmá vuodustussan jahkásaš bušeahttaproseassaide. Doaibmaprográmma lea deháleamos čujuhusčuokkis NTP mihttomeriid ollašuhttimis.

1. FOT-ruvttot – almmolaš bálvalusgeatnegasvuohhta

2.4 Dieđut searvevuoda ja ovttasbargoorganisašuvvnaid birra

Finnmárkku fylkkagiella oasálastá searvevuodas man ulbmilin lea ovdánahttit siskkáldas struktuvrra Finnmárkkus ja davviguovlluin.

Ráddádalli johtolatsihkarvuodaforum (Konsultatívt trafikk-sikkerhetsforum, TS-forum) lea ráđdeaddi ja addá ráđiid kultur-, ealáhus- ja johtolatlávdegoddái (KNS) dakkár áššiin mat gusket johtolatsihkarvuhtii. TS-forumas leat áirasat Finnmárkku fylkkagielladas, Stáhta geaidnodoaimmahagas, Oadjebas Johtolagas (Trygg Trafikk), Finnmárkku fylkkamánnis ja politiásahasas.

Fylkkagiella lea searvan bargojoavkkuide ovdánahttit ollislaš siskkáldas struktuvrra čovdosiid Máttá-Várjjat gildii, boahhtevaš hámmana Hámmarfeastta gildii ja čielggadiid vejolašvuodaid Álttás.

Ovdaprošeakta «Finnmárku industriija ealáhusstrategalaš lávdin» lea álggahuvvon árvvoštallat fylkkagiellada viidásat rolla industriijavejolašvuodaid strategalaš ovdánahttimis fylkkas ja mat leat čadnon oljo-/gássa- ja Shtokmannhukse-miidda.

Polarbase Hámmarfeastta olggobealde. (Govven: FFG)

3. Ruvttofievrrideapmi/kollektiivajohtolat

3.1 Dieđut ruvttobuvttademiid birra ja guovddášlogut

Finnmárkku fylkkagiieldas lea beavttálmahttin šiehtadus Veolia Transport Nord AS (Veolia) ovtastumiin 2008–2015 áigodahkii. Šiehtadus sisttisoallá buot fievrridanbuvttademiid fylkka gáttiin ja mearas. Šiehtadus eaktuda ahte ruvttobuvttadansturrodat 2008 rájes galgá ain jotkojuvvot. Šiehtadusas ii leat mielde bussefállu Gaska-Finnmárkkus, maid Veolia lea ožžon 2010 rájes. Tabealla 1 čájeha guovddášloguid 2006–2008 áigodagas, ja čájeha ahte lea buvttaduvvon lassu ruvttokilomehterat, muhto mátkkálaččaid lohku lea njiedjan. Dát mearkkaša ahte olu bussiin ja leaktofatnasiin leat guoros sajit.

2006–2008 jagiid kollektiivajohtolaga guovddášlogut

		Ruvttobuvttadeapmi	Mátkkálaččaid lohku
Busse	2008	5 260 000 km	1 836 000
	2007	5 120 000 km	1 870 000
	2006	4 430 000 km	2 417 000
Fylkkageaidnofearggat	2008	90 500 km	82 800
	2007	67 100 km	82 000
	2006	67 050 km	87 970
Leaktofatnasat	2008	382 000 km	84 400
	2007	436 000 km	87 100
	2006	376 200 km	97 700

3.2 Dieđut skuvlasáhtuid birra

Oahpahusláhka cealká ahte fylkkagiielda galgá lágídit skuvlasáhtuid ovttas gielddaiguin. Giliskuvllaid heaittiheamit ja skuvlastruktuvrra rievdadeamit mielddisbuktet eanet dárbbu skuvlasáhtuide. Skuvlasáhttu dahkko dájvja ovttas dábálaš busesáhtuin ja lassu vahkkoloahpa johtolaga lea dat mearrideaddjin ráhkadusaide mat geavahuvvojit kollektiiva johtolagas.

3.3 Kollektiiva johtolaga mihttomearit jagiid 2010–2013

Fylkkaplána 2006–2009(2011) áigeguovdilis oasseulbmilat:

«Báikegottiin geahpedit guhkes gaskkaid headjuvuodaid buriid kollektiivafálaldagaiguin ja buriid geainnuiguin.»

- Bargat vai šaddet buoret johtinvejolašvuodát guovlluin ja guovlluid gaska, ovdánahttit ceavzilis guovlluid, ássan- ja

Áiddo ostojuvvon busset. (Govven: Veolia)

bargovejolašvuodaid mat bures ovdánit, ja gokčat ealáhusaid fievrridandárbbuid

- Ovttastahttit mátkkálaččaid johtolaga ja gálvojohtolaga guovlluin gos johtinvejolašvuodát leat heittogat dainna lágiin ahte geavahit fievrridanráhkadusaid mat fievrridit sihke olbmuid ja gálvvuid
- Gielddaid ja geavaheddjiid váldit árrat mielde ođđa/rievdaduvvon ruvttuid lágideamiid oktavuodas ja go ođđa fievrridanráhkadusaid ferte oastit
- Bargat vai doaibmavádjigat buorebut sáhttet geavahit dábálaš kollektiiva fievrridandárbbut
- Areálaplánabarggu oktavuodas váruhit ahte fievrridandárbbut šaddet nu unnit go vejolaš
- Fievrridanbálvalusaid oastimiid oktavuodas bidjat birasgáibádusaid
- Fylkkagiielda áigu čielggadit buot beliid mat leat čadnon vejolaš boahhtevaš almmolaš geaidnohuksemiidda Njeareveadjái jagi 2010 mielde

3.4 Ekonomalaš rámmat kollektiiva ruvttobálvalusaid oastimiidda jagiid 2010–2013

Mearriduvvon unnimus stándarda lea biddjon vođđun ruvttobálvalusaide, mii sihkkarastá kollektiiva fálaldagaid dakkár báikkiide gos olbmot juo ássat. Finnmarkkus leat kollektiiva fievrridangolut stuorrát riikka gaskameari goluid ektui, muhto dasa lea dárbu jos galggaš sáhttit addit unnimus fálaldagaid mat dál juo gávdnojit.

Johtalusa ekonomalaš rámmat mearkkašit ahte fálaldagat eai viidán lagamus jagiid. Jos Finnmarkku fylkkagiielda galggaš sáhttit addit ássiide buoret fálaldagaid, de lea dárbu ahte kollektiiva fievrridanfálaldat vuoruha ruvttuid gos leat sihke johtit ja gálvvut.

Bušeahhta kollektiiva fievrredeapmái:

	2010
Busseruvttuid oastin	63,5 mill. kr
Skuvlasáhtuid oastin	16,2 mill. kr
Leaktofatnasiid/fearggaid oastin	150,7 mill. kr

Leaktofatnasat leat dehálaččat fievrredit varas borramušaid sulluide ja eret sulluin ja gaidnokeahtes servodagain. Finn-márkku fylkkagiela oastá vel lassin fievrriidánbálvalusaid «M/S Sørøy» fatnasis. Sierra kapihttalas beasat lohkat fylkka-geaidnofearggaid birra.

3.5 Dieđut ođđa doaibmabijuid ja ángiruššamiid birra boahttevaš jagiid

Lagamus jagiid lea leaktofatnasiin dehálaš doaibma doppe gos eará fievrriidánvejolašvuodat eai gávdno. Vuosttamuzžan lea dehálaš ahte leaktofanasfálaldat geavahuvvo doppe gos dat lea áidna fállu, dahje doppe gos leaktofanas lea lassin eará fálaldagaide.

Snøhvitruvttu Álttá ja Hámmarfeastta gaska álggahuvvui lassin eará fievrriidemiide dalle go huksenbarggut álggahuvvovjedje Muolkkuhis olggobealde Hámmarfeastta. Dál vásihat ahte mátkkáláččaid lohku njiedjá vaikko doaibmabijut leat ásahuvvon buoridit ruvttu fálaldaga, omd. buhcciidfievrriidán šiehtadus Dearvašvuohhta Finn-márku nammasaš ásahusain.

Fanasruvttu gaskal Čáhcesullo ja Girkonjárdga váillahuvvo. Dán doaibmabiju háliidit gielddat, Dearvašvuohhta Finn-márku ja ealáhuseallin guorahallat. Finn-márkku fylkkagiela lea dán oktavuodas álggahan ovdaproševtta guorahallat makkár guvllolaš váikkuhusaid dat ruvttu buvttášii.

Priváhta ruggoeaiiggádat ja fanasdoaimmaheaddjit bálvalit olu báikkiid gosa fatnasat bohtet. Jos ruvttofatnasat galget sáhttit mohkkasit báikkiide, de lea dehálaš ahte bargit dinejit dan mađe olu vai sii sáhttet bálvalit fanasjohtalusa ja ortnegis doallat rukkuid. Fievrredeaddji lea šiehtadan fanasdoaimmaheaddjiiguin, ja Finn-márkku fylkkagiela lea šiehtadan ruggoeaiiggádiiguin movt máksit mohkastemiid.

Heivolašvuohhta buohkaide lea láchkavuoduštuvvon diskriminerings- og tilgjengelighetsloven nammasaš lágas mii fápmuduvvui 01.01.2009. Lága ulbmilin lea ee. sihkarasit ahte buohkat min servodagas galget oázžut seammá árvosaš vejolašvuodaid ja vuoigatvuodaid, sorjjasmeahtumin doaibmannávccaid. Finn-márkku fylkkagiela lea álggahan barggu, ja lea ee. almmuhettiin fálaldatgilvohallama Gaska-Finn-márkkus gáibidan ahte busset galget heivehuvvot buohkaide. Go ođđa ráhkadusat dinggojuvvojit, de galget dat heivehuvvon vai buohkat sáhttet fievrriidánráhkadusaid geavahit. Fylkkagiela áigu dán áigodagas ovtta Stáhta

Vuolginin Mårøy fatnas mielde. (Govven: FFG)

geaidnodoaimmahagain árvostallat movt buoridit kollektiivajohtolaga bisánanbáikkiid.

Birasdepartemeanta (2010–2012) lea välljen Finn-márkku geahččalanfylkan proševttas «Heivolašvuohhta buohkaide guvllolaš hástalussan». Ráđdehusa ođđa doaibmaaplána «Norge universelt utformet 2025» lea vuodđun ángiruššamiid. Geahččalanfylkka proševtta «heivolašvuohhta buohkaide» áigumuš lea ángiruššat ahte maiddái guvllolaš dásis buoridit ja nannet ovttasdoaimmama fylkka, gielddaid ja našuvnnalaš ásahusaid gaska.

NTP 2010–2019 áigumuš lea ahte nannosit ángiruššat biras-áššiin ja lea mearridan johtalusbirrasii čuovvovaš váldoulbmilla:

«Fievrriidánpolitihka ulbmil galgá leat geahpedit birasnuoskidemiid, ja ollašuhttit našuvnnalaš ulbmiliid ja Norgga riikkaidgaskasaš geatnegasvuodaid birassuorggis.»

Finn-márkku fylkkagiela áigu ollašuhttit NTP 2010–2019 birasulbmiliid gáibidettiin birasustitlaš teknologiiija ja boaldámušaid go oastá fievrriidánbálvalusaid.

Finn-márkku fylkkagiela ja Veolia bargaba lahkalašgeahpedit nuoskkidemiid kollektiivajohtolagas. Okta doaibmabidju lea ahte Veolia oahpaha bussevuodjiiid vuodjinteknihka geahpedan dihtii mohtorboaldámuša ja dainna lágiin geahpedit luonddunuoskidemiid. Eará doaibmabidju seammá bohtosiin lea unnidit leavttu leaktofatnasiin. Lea veara mearkašit ahte goappaš doaibmabijuid lassivuoiu lea buoret ekonomija.

Ráđdehus álggahii 2007as prográmma «Kollektiiva fievrredeapmi gilážiin» – KFG (KID) fylkkagielddain ovtta. Proševtta ulbmilin lea čadahit doaimmaid dihto báikkiin ja geainnuid alde buoridan dihtii kollektiivafálaldagaid mátkkáláččaide smávva gilážiin. Álggahuvvon doaibmabijuin galgá leat sirdinárvu eará guovlluide. Geahččalanprošeaktan Finn-márkkus lea busseprošeakta Álttás dás mielde.

4. Fylkkageainnuid ovdánahttin doaimmat jagiid 2010–2013

4.1 Fylkkageainnuid stáhtus

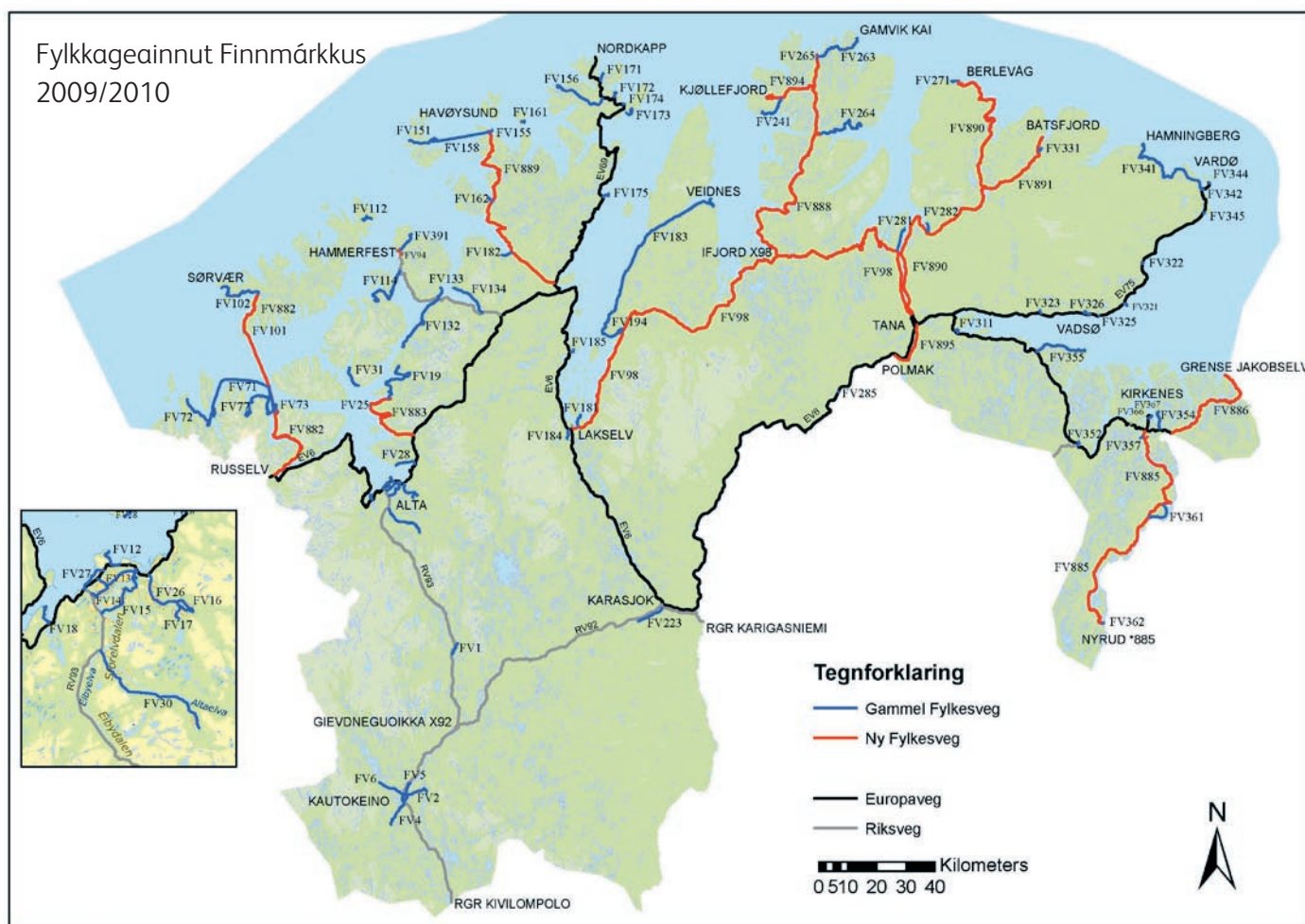
Fylkka biilageaidnofierpmádagas, 1501 km, leat eanaš geainnut gos ii leat nu stuorra johtolat ja gos jahkejándurjohtolat (ÁDT) lea vuollelis go 500 biilla. Muhtun fylkka biilageainnuin gávpogiin/čoahkkebáikkiin lea ÁDT badjelis, 1500–7000 biilla. Dát biilageainnut dahket dušše 2,4 % fylkka biilageaidnofierpmádagas. Guokte tunealla mat leat badjel 500 mehtera guhku, 227 šaldi/smávit šaldehuksehusat ja 11 feargarukku gullet fylkka biilageaidnofierpmádahkii.

Fylkka biilageaidnofierpmádat mearkaša olu ealáhusfievrridemiide ridduguovvluid riikkageainnuide ja gilážiid ássanvejolašvuodaide. Fylkka deháleamos ealáhusfievrrideamit leat borramušgálvvut buvttadanfitnodagain vuovdaleddjiide. Olu riddogielddat geavahit fylkka biilageaidnofierpmádaga vuodjingeaidnun riikka biilageaidnofierpmádahkii. Fg. 98 (ovdal rg.98) badjel Idjavuonduoddara laktá Čorgaša ja Várnjargga oktii ja lea nuorta-oarjeruvtto molssaeaktun E6ii.

4.2 Fylkka biilageaidnofierpmádaga hástalusat áigodagas 2010–2013

Bušehttarámmat leat gáržžit ja daid ferte dadistaga lasihit čadahan dihtii mearriduvvon doaibmaprográmma. Liige prošeaktagolut ja doaibmabijut mat dadistaga ilbmet gáibidit lassii doarjagiid. Vásáhusat čájehit ahte doaimmat šaddet loahpa loahpalaččat divraseabbo. Jos galggaš ollašuhhtit ulbmiliid, de lea dárbu lassii doarjagiidda. Eai gávdno ekonomalaš rámmat ovddidit odđa geaidnospáittuid dán áigodagas.

Daidda doaimmaide mat eai leat álggahuvvon lea ekonomalaš rámma dušše árvoštallojuvvon. Ollislaš plána-bargu buot doaibmabijuide álggahuvvo áigodaga álggus. Dát sihkarastá doallelaš dieđuid olggosgoluid badjel mat šaddet dán áigodagas.

Kárta mii čájeha odđa ja boares fylkkageainnuid Finnmárkkus. (Gáldu: Stáhta geaidnodoaimmahat)

Fylkka biillageaidnofierpmádaga divodeamit leat árvoštallojvuvon máksit su. 700 mill. kr. Stuorimus dárbbut leat boares geainnuin. Heajos geainnut sáhttet buktit vel eanet divodemiid mearehis stuorra goluiguin. Danne lea dárbu doaibmajuide johtolatsihkkarvuoda sihkkarastimii ja hehttet geainnuid giddemis.

Stáhta geaidnodoaimmahaga doaibmaplána evttohusas arvaluvvo ahte árrat álggahit investerendoaimmaid mat ledje ovddit johtolatplánas vuoruhuvvon ja jagi 2009 sierra ruhtajuolludeamis vuoruhuvvon muhto eai čađahuvvon. Fylkka-geidnui Idjavuonduottar, ledje molssaeavttut gárvvistit álggahuvvon divodemiid dahje juo ollislaččat ođasmahttit. Dihto geaidnodivodeamit 80 mill. kruvdnui eai attášii seammá bohtosiid go oažžut áigái buoret jodašahhtivejolašvuodaid geassit ja dálvit. Dohkálaš ollesjagigeidnu lea rehkenastojvuvon máksit 400–450 mill.kr ja galgá ruhtaduvvot loanain guin reantobuhtadanortnegis ja iežasruhtademiin.

4.3 Fylkkageainnuid ovdánahttin mihttomearit ja ekonomalaš rámmat

Finnmárkku fylkkaplána bajimus ulbmil fylkka biillageaidnofierpmádaga dáfus lea:

«Buoridit jodašahhtivejolašvuodaid ja johtolatsihkkarvuoda biillageaidnofierpmádagas birra jagi»

Čuovvovaš rámmat leat mearriduvvon fylkkageainnuid doibmii, divodemiide ja investeremiidda:

Ekonomalaš rámmat váldit badjelajas lassi riikkageainnuid 2010 rájes	Mill kr.
Lassi riikkageainnuid doaimmahit ja divodit	108
Lassi riikkageainnuid investeremat	41
Muđui eará sisaboadut fylkkageainnuide	26
Oktiibuot	175

Fylkkagieldda rámmat ovddeš fylkkageainnuide	Mill kr.
Doaibma ja divodeamit	40
Investeremat (fylkkagieldda loanat investeremiidda)	22
Sirdán bušehterejuvvon doaimmaid mat eai leat čađahuvvon 2009is	14
Oktiibuot	76

Jagi 2010 ollislaš ekonomalaš rámmat leat biddjon vuodđun rámmaárvoštallamiidda dán njealjji jagi áigodahkii.

Árvoštallamat leat maid váldán vuhtii ekonomalaš rámmaid hehttet fylkka biillageaidnofierpmádaga billašuvvamis. Investeremiid, doaimmaid ja divodemiid vuoruhemiid vuodđun leat strategalaš láidesteamit. Dás oaivilduvvo fáhkkašlaš dáhpháhusat mat gusket sihke investeremiidda ja divodemiide ja ekonomalaš čanastusaide mat leat šiehtaduvvon doaibmašiehtadusain ja eará ortnegisdoallan šiehtadusain. Jagi 2010 rámma lea oktiibuot 244,8 millijovvna kruvnnu.

Ráhkkaneamin bávkalit Idjavuonduoddaris. (Govven: FFG)

Jagi 2010 fylkka biilageaidnobešehtta (vuodđun 2010–2013 áigodahkii)

	Doaibma ja divodeamit	Investe-remat	Oktiibuot Mill. kr
Rámmat 2010 fylkka biilageaidnofierpmádahkii	160,3	84,5	244,8
Ollislaš rámmat fylkka biilageaidnofierpmádahkii 2010–2013 áigodahkii	641	559,8	1200,8

Fylkka biilageaidnofearga doibmii lea sierra bušehtta.

4.4 Fylkkageainnuid doaibma ja divodan strategijjat

Fylkkageainnuid doibmii gullet buot lágan barggut ja dárbbášlaš bargovuogit vai geaidnorusttegat doibmet nu bures go vejolaš mátkkálaččaid beaivválaš geavahusas. Divodan doaibmabijuid váldu lea doalahit geaidnostándárdda. Áigodagas 2010–2013 lea áibbas dárbbášlaš sihkarastit doarvái ruhtaváriid doibmii ja divodemiide hehtten dihtii fylkka biilageaidnofierpmádaga billašuvvamis.

Čuovvovaš strategijjat biddjojot vuodđun divodemiide dán áigodagas:

- Vuoruhit divodandoaibmabijuid huksehusaide (feargahámanat, šalddit, tuneallat) mat leat sakka biedğanan ja mat sáhttet leat váralaččat
- Návccaid bidjat ođasmahttit boares ja gollan fylkkageainnuid mat leat dehálaččat báikkálaš/guvllolaš ealáhusaide ja ealáhusfievriddemiide, ja gávpotguovlluin stuorra johtolagain
- Vuoruhit doaibmabijuid mat unnidit geaidnovuođuid guhkesáiggegollamiid (čázehuhttin, muorranjáskan) ja huksehusaid mat unnidit doaibmagoluid
- Doaibmašiehtadusat joatkašuvvet gustovaš šiehtadusa standárdagáibádusaiguin. Šiehtadusaid spiehkasteamit guorahallojuvvojot ovttas Stáhta geaidnodoaimmahagain.

Doaimmaid ekonomalaš rámmat leat eanaš čadnon šiehtadaljojuvvon doaibmašiehtadusaide. Jahkásaš golut leat rehenastojuvvon 100–120 milliovnna kruvnnu. Riikageaidnofierpmádaga gustojeaddji doaibma- ja divodanstandárda (Stáhta geaidnodoaimmahaga giehtagirji 111) biddjo vuodđun fylkkageaidnofierpmádahkii.

Lea dárbu jahkásaš ekonomalaš rámmii mii lea unnimus 60 mill.kr buoridit geainnuid mat leat sakka billašuvvan ja hehttet huksehusaid ja dehálaš fylkkageainnuid billašuvvamis.

Fylkkegeainnuid váilevaš divodanbarggut, fg. 886 Vuorján. (Govven: FFG)

Áigodaga 2010–2013 doaibma ja divodan plánarámma:

(Mill. kr.)	Ollislaš rámma	2010	2011	2012	2013
Doaibma-šiehtadusat	400	100	100	100	100
Divodeamit	240	60	60	60	60
Oktiibuot	640	160	160	160	160

4.5 Investerenbušehtta ja strategalaš vuoruheamit

Ođda investereamat veahkehit ođasmahttit geainnuid siskáldas struktuvrra nu go luoddavuoduid, šalddiid, brukkaid ja tuneallaid.

Investereamat dán áigodagas leat vuodustuvvon čuovvovaš strategalaš vuoruhemiide:

- Čadahit álggahuvvon ja mearriduvvon proševttaid
- Feargabrukkaid huksenproševttat, šalddit ja smávit geaidnodivodeamit galget dán áigodagas gárvvistuvvot
- Buoridit guvllolaš geainnuid ja geainnuid gos lea stuorra johtolat
- Eanet deattuhit johtolatsihkarvuodageahčču ja doaibmabijuid maid ferte johtilit čadahit
- Doaibmabijuid bidjat johtui eastadit badjeluottavuoddjin lihkohisvuodaid ja buoridit johtolatsihkarvuoda gávpogiin ja čoahkkebáikkiin
- Bidjat eanet fuomášumi johtolatsihkarvuodagehčču ja čuovvolit doaimmaid maid ferte dahkat dakkaviidi.

Fylkkageaidnofearga Åfjord. (Govven: Fjord1 MFR OS)

Áigodaga 2010 – 2013 ekonomalaš rámmat smávit investereimidda:

Plánarámma investeremat (millijovdna kr.)	Oktiibuot	2010	2011	2012	2013
Smávit investeremat	214	64	50	50	50
Idjavuonduottar	332	83	83	83	83
Investeremat oktiibuot	546	147	133	133	133

Áigeguovdilis investerenproševttat leat namuhuvvon dohkkehuvvon fylkkageainnuid 2010–2013 doaibmaplánaš.

4.6 Dieđut plánejuvvon uđassihkarastin proševttaid birra

Fylkka biilageaidnofierpmádahkii eai juolluduvvo sierra ruhtadoarjagat uđassihkarastin doaimmaide. Fylkkagielda ferte stáhtas ohcat ruhtadoarjaga dákkár doaimmaide. Uđassihkarastindoarjja ohcamušas biddjojuvvo vuoruhuvvon listta vuodđun.

Čuovvovaš strategalaš vuoruheamit leat vuodđun dán áigodaga uđassihkarastin doaimmaide:

Čadahit čuovvovaš proševttaid.

- Uđassihkarastindoaimmat alla/gaskamearálaš vuoruhemiiguin vuollegis olggosgoluiiguin galget dán áigodagas ovddimusat čadahuvvot
- Uđassihkarastindoaimmat alla/gaskamearálaš vuoruhemiiguin stuorra goluiguin galget árvoštallojuvvo boahhte plánaáigodagas.

Áigumuš lea ahte jagi 2010is gárvvistit Ávanuori geaidnohuksemaid. Evttohuuvvon golbma stuorra proševtta jagiin 2012/2013 vuoruhuvvojit hui bajás, ja leat ge hui gáibideaddji proševttat. Sivvan ahte dat leat biddjon áigodaga lohppii lea ahte proševttaid plánabarggut easka álggahuvojedje 2010is. Eará evttohuuvvon proševttat eai leat nu viidát ja gáibádusat leat ge láivvibut. Danne lea daid vejolaš čadahit árrat dán áigodagas.

Finnmárkku fylkka biillageaidnofierpmádahkii ohccojuvvo doarjja čuovvovaš vuoruhuvvon uđassihkarastindoaimmaide áigodagas 2010–2013.

Prošeakta	Mearreduvvon golut	Čadaheapmi dahkkojuvvo
Fg. 889 Skjarvelandet/Báhkavuotna/Skipsbukta	45 mill. kr	2010
Fg. 882 Lakkovuonbahta–Gohteluokta	31 mill. kr	2010–2011
Fg. 102 Gohteluokta - Mearragohppi	14 mill. kr	2011
Fg. 173 Honnesváhki - Nuortaváhki	65–75 mill. kr	2011–2012
Fg. 175 Gáhpevuotna	6 mill. kr	2012
Fg. 894 Donjevuona šaldi - Gilevuotna	16 mill. kr	2012
Fg. 19 Store Lerresfjord	61 mill. kr	2013–2014
Fg. 883 E6–Gárgu	287 mill. kr	2013–2015
Fg. 890 Deanu šaldi - Bearalváhki	6 mill. kr	2012

4.7 Fylkkageaidnofearggaid boahhtevaš doaimmat

Áigodagas lea jurdda joatkit dálá fylkkageaidnofeargajohtolaga. Sierra ruhtavárit leat juolluduvvon badjelasas váldit fg. 889 Ákñoluokta–Ákšovuoatna feargga. Fylkkagielda joatká dálá fylkkageaidnofearggaid doaibmadási.

Fylkkafeargabušeahhta 2010:

Rámmat	Mill. kr
Riikageaidnofearga Ákšovuoatna–Ákñoluokta	23
Ovddeš fylkkageaidnofearggat	35
Oktiibuot fylkkageaidnofeargadoaibma	58

Fylkkageaidnu 19 – Liidnavuonna, geađggit fearran geainnu ala. (Govven: Stáhta geaidnodoaimmahat)

4.8 Vázzin- ja syhkkelgeainnut

Fylkkagielda galgá vástidit vázzin- ja syhkkelgeainnuid mat mannet daid riikageainnuid buohta mat sirdojuvvojit fylkka-gildii. Jurdda lea maid ahte gielddat sirdet vázzin- ja syhkkelgeainnuid mat dál mannet fylkkageainnuid buohta fylkka-gildii, ja dalle oažžu fylkkagielda ollislaš ovddasvástádusa dien suorggis. Jagi 2010 álggahuvvojit gulaskuddamat guoskevaš gielddaiguin. Dát dahká vejolažžan ruhtadit doaibma-programma vuoruhuvvon doaibmabijuid.

4.9 Fylkkageainnuid ođđasit juogustit

Fylkkageainnut mat buoriduvvojit dohkálaš standárdda dássái geaidnolága \$7 vuodul, galget árvvoštallojuvot ođđasit juogustuvvot gielddageaidnun:

Geaidnonummir	Namma	Gielda
Fg. 13	Aronnesvegen	Áltá
Fg. 27	Skajaluftvegen	Áltá
Fg. 366	Kirkenes sykehus	Mátta-Várjjat
Fg. 367	Wesselborgen	Mátta-Várjjat
Fg. 344	Vardø	Várggát

5. Ruktu (Hurtigruta) boahtteáigi

Johtalusdepartemeanta oastá mearrafievrridanbálvalusaid riddoruvttos Bergen-Girkonjára Hurtigruten ASA:s.

Johtalusdepartemeanta áigu dán áigodagas almmuhit stáhtalaš mearrafievrridanbálvalusaid fáladatgilvohallama riddoruvttos Bergen-Girkonjára. Finnmárkku fylkkagiela evttohan ahte fáladagas galget mielde skiipaborjjasteamit buot beivviid olles jagi, ja gáibidan seammá skiipaborjjastanmálla ja seammá gáddái mohkastemiid go ovdal.

Riddoruvtto fáladatgilvalan gáibádusaid meannudettiin giđđat 2009 deattuhii Finnmárkku fylkkagiela Riddoruvtto dehálažžan fylkka mátkeealáhussii, ja dan dihtii háliidii ahte dat muhtun muddui šattašii eanet márkanheiveheaddjin. Johtalusdepartemeanta oaidnu dán rádjái addá dan gova

ahte vuovdaleaddjit fertejit ieža heivehit iežaset riddoruvtto skiipaborjjasteapmái, iige nuppe láhkái.

Muhtun áiggiid, erenoamážit Nuorta-Finnmárkkus, lea dájvá nu ahte ruktu (hurtigruta) ii sáhte borjjastit hámmaniidda. Dát dagaha eahpesihkarvuoda ruktu návccaide leat fievrridangaskaoapmin, ja sáhtá dagahit ahte olusat eai vállje johtit dan mielde. Seammás hámmanat masset sisabođu eretcealkimiid geažil. Dát váikkuha fas ahte šaddá váddásat ortnegsdoallat buriid ja dorvolaš hámmaniid ee. ruktuid borjjastemiide. Dát buktá maiddái váttisvuodaid doalahit stádis bálvváid hámmaniin. Vurdojuvvo ahte dát áššit guorahallojuvvojit ja čielggaduvvojit vai ruktu ain boahtteáiggis lea oadjebas ja dorvolaš fievrridangaskaoapmi riddoguvllu doaimmaid várás.

Ruktu Čáhcesullos. (Govven: FFG)

6. Boahttevaš áibmojohtolat, girdivuvttut ja gir dihámmaniid ovdánahttin

6.1 Áibmojohtalusa váldologut

Finnmárkku fylkkas leat gávccii guvllolaš gir dišilju ja golbma váldogir dišilju.

SAS ja Norwegian geavaheaba váldogir dišilju. Sihke Álttás ja Girkonjárggas lea vejolaš gir dit njuolga Osloi. Widerøe flyveselskap AS gir dá guovtti smávva gir dišiljuin, muhto plánaáigodagas viiddiduvvojit eanet gir dišiljuid fá laldatgilvohallamat. Fá laldatgilvohallan lea leamaš maiddái gir divuvttos gaskal Romssa ja Leavnnja.

Gir dijohtolat lea njiedjan jagi 2008 loahpa rájes. Vurdojuvvo ahte njiedjan joatkkašuvvá vel moadde jagi plánaáigodagas. Finnmárkku gir dišilju leat daid manjimus jagiid ožžon olu ruhtadoarjagiid investeremiidda, vuosttamužžan lea sihkarvuohta birra gir dišiljuid buoriduvvon. Odđa terminála ráhppojuvvui Girkonjárggas 2006:as ja viiddiduvvui manjil.

SAS ja Norwegian. (Govven: nrk.no)

Lea áigumuš ain viiddidit huksehusaid Girkonjárgga gir dišiljus. Álttá gir dišilju oaččui odđa terminálarusttega 2009 čavčča.

Lohku 1.000 mátkkálaččat boahtán ja mannan ...	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Áltá	250	283	340	397	377	336
Girkonjárga/Nuvvosguolbba (Høybuktmoen)	201	205	212	224	230	255
Leavdnja/Banak	40	42	45	47	46	48
Bearalváhki	5	5	4	5	6	7
Báhcavuotna	11	12	12	11	13	13
Hámmarfeasta	91	103	109	118	118	111
Ákrjoluokta	5	5	5	5	7	7
Honnesváhki/Valan	13	13	11	11	13	14
Donjevuotna	12	12	11	14	14	14
Reaššegeahči	10	11	9	9	12	13
Čáhcesuolu	66	65	63	68	74	75
Várggát/Čáhppesnjárga	8	11	11	11	13	12
Oktiibuot	712	766	832	918	923	906

6.2 Áibmojohtolaga hástalusat

Gir divuvttot eai leat leamaš olámuttus mátkeealáhusa iešgudet lágan dálvebuktagiid vuoruhemiide. Dálvit ere-noamážit leat olu Oslo-ruvttot mat eai leat heivehuvvon olgoriikkagir diide Gardermoenis, ja gir di Áltái ja Girkonjárggii vuolga Oslos menddo árrat. Jos mátkeealáhusa galgá sáhtit buoridit, de lea dár bu ása hit njuolgo gir divuvtto Finnmarkkus bivnnut gálvomárkaniidda. Sivas go dán guovllus áset nu uhcán olbmot, de berrejit vejolaš odđa ruvttot huksejuvvot olgoriikka gir dijohtolaga dietnasa ala. Dát ferte dahkkot lagas ovttasbarguin mátkelágideddjiiguin ja eará ovttasbargoguimmiiguin, ja dát gáibida investeremiid márkana stin-doaimmaide.

Go buktagiid ovdánahtta Asia ektui, de lea gir dišilju Leavnnjas dás guovddázis, danne go doppe sáhttet váldit vuostá stuorra ja dievva gir diid. Dat eaktuda ahte mátkeealáhusa siskkáldas struktuvra ovdánahttojuvvo ja buoriduvvo doppe.

Finnmárkku guokte gir divuvtto fá laldatgilvohallama eaba dáhpáhuva oktanaga áiggi dáfus. Dat dagaha váttisin laktit Leavnnja eará gir divuvttuide Finnmarkkus. Fá laldatgilvohallamiid ovttastahttin áiggi dáfus dagašii vejolažžan oažžut ollislaš gova gir divuvttuin fylkkas.

Oktavuotna gaskal nuorta- ja oarje-Finnmárkku lea dehálaš, ja dat ferte šaddat vejolažžan johtit ovdan ruoktot seammá beaivvi.

Girdi lohtana Girkonjårgga girdišiljus. (Govven: Avinor)

Girdiruvtto gaskal Girkonjårgga ja Murmánska lea geahč-
čaluvvon mángga geardde. Widerøe girddii dán guovllus,
ja ruvttu heaittihuvvui beannotjagi maŋŋá sivas uhcán
mátkkošteddjiid. Dál girdá Aeroflot Nord gaskal Romssa–
Murmánska. Norwegian pláne álggahit ruvttu gaskal Oslo
ja Murmánska. Danne ii oro dárbu álggahit ođđa ruvttu
boahttevaš áigodagas.

Ovddit smávva girdišiljuid fáladatgilvohallamis vuolidii
johtalusdepartemeanta badjerádjehattiid 20 %ain. FOT-
ruvttot leat ain divrasat gilvaleaddji ruvttuid ektui.

Johtalusdepartemeanta lea addán Avinorii vejolašvuoda
juolludit eanet vuoládusaid ođđa olgoriikamátkkiin, ja leat
mielde váikkuheamen daid nu gohčoduvvon ruvttovdá-
nahttinfoandain. London-Romsa girdiruvtto lea okta
ovdamearka dasa maid lea vejolaš olahit.

6.3 Boahttevaš áibmojohtolaga ovdánahttin áigequovdilis ovdánahttin mihttomearit

Ráđdehusa davviguovlluid dehálaš ja áigequovdilis strategalaš
vuoruheamit:

- Jos stáhta juolluda ruđaid, de áigu Avinor buoridit varasguliid
fievrriidangoluid. Okta doaibmabidju dán oktavuodas lea
hukset jorgalansajiid Leavnnja girdišiljus.
- Oljo- ja gássadoaibma Norgga sokkelis sáhtta mearkašit
hui olu guovllu ealáhusovdánahttimii. Erenoamáš girdišiljut
Leavnnjas, Girkonjårggas ja Álttás, ja muhton eará guovllut
davvin ja nuortan heivejit hui bures boahttevaš vejolaš
hukseimidda ja terminálarusttegiidda oljju ja gássa
oktavuodas.
- Departemeanta lea bivdán guorahallat makkár váikkuhusaid
ráđdehusa davviguovlluid ánggiruššan dagaha siskkáldas
struktuvrii ja maid ii sáhte čoavdit siskkobealde dálá huksen-

plánaid ja ekonomalaš rámmaid. Avinor lea dán oktavuodas namuhan čuovvovaš prošeavttaid:

1. Jávkadit hehttehusaid Girkonjárgga girdišiljus ja sihkkarvuoda buoridit
2. Vejolaš boahttevaš helikopterseaivunsadji Nuorta-Finnmárkui bálvalit Shtokmanfelтта.
3. Hámmarfestii odđa girdišillju.

6.4 Áigodaga 2010–2013 ekonomalaš rámmat

Johtalusdepartemeanta mearrida Avinora dienaspolitihka. Ekonomalaš roasuid ja eará dárbbaslaš sihkkarvuoda huksemiid geažil fertii johtoladdepartemeanta 2009is bidjat johtui doaimmaid buoridit Avinora ekonomijja. 2010 rájes doaib-

magohtá maid odđa vuogádat mii viđa jagis, 2010–2014, unnida dietnasa sullii 250 milliovnna kruvnnuin. Dát addá Avinorii buoret vejolašvuodas dustet investeren- ja ruhtadanhástalusaid boahttevaš jagiid.

Ortnet ahte girdišiljut mat dinejit bures ruhtadit daid girdišiljuid mat eai dine nu bures galgá jotkojuvvot. Dán galgá politihkalaččat sihkkarastit nu ahte ii njeaidde Avinora dienasvuodu ja vejolašvuodaid dan 46 girdišiljuin investeret lobiid ja priváhta girdišiljuid ektui.

Johtalusdepartemeanta ii leat almmuhan plánaid ásaht eanet girdivuttuid Finnmarkui. Jos mii Finnmarkkus háliidat nannet oktavuodaid stuorit báikkiid gaskka, de lea dalle dárbu unnidit fálddagaid smávit báikkiin.

6.5 Politihkalaš vuoruheamit boahttevaš jagiid

- Lea dárbu viiddidit dálá girdivuttuid juksan dihtii dohkálaš ruvttofálddagaid Finnmarkkus. Dát mielddisbuktá stuorit ruhtajuolludandárbuid, ja johtalusdepartemeanta ferte lasihit ruhtadoarjaga fáldatgilvohallan ruvttuide Finnmarkkus
- Gáibiduvvo buoridit oarjji-nuortta johtinvejolašvuodaid vai lea vejolaš girdit ovdan ruoktot seamma bargobeavvi. Dát gáibáduš ii galgga billistit dálá ruvttofálddaga girdišiljuin Finnmarkku riddogovlluin.
- Lea dárbu oažžut áigái buriid siskkáldas oktavuodaid fylkka guovtti buohcceviesuide, Girkonjárii ja Hámmarfestii.
- Girdijohtolat galgá stivrejuvvot Finnmarkku váldo girdišiljuide – Leavdnja, Girkonjára ja Áltá, loktet mátkkálaččaid logu ja oažžun dihtii buriid oktavuodaid olggo-bealde fylkka.
- Galgá leat vejolaš johtit ovdan ruoktot Oslo buot oanehis girdišiljuin ovttá beavvis fylkka váldogirdišiljuid bokte
- Finnmarkku FOT-ruvttuid fáldatgilvohallamiid ferte ovttastahtit siskkáldasat Finnmarkkus juksan dihtii buriid girdioktavuodaid Levdnjii.
- Lea dárbu vuolidit girdibileahaid badjerádjehattiid, ja fáldat eanet hálbbes bileahaid.
- Finnmarkku fylkkagiela áigu bargat vai girdinlobiid juolludanáigi guhkiduvvo 3 jagis 5 jahkái doalahit dássedis fálddagaid ja buoridit gilvohallamiid.
- Stáhta doarjja ferte juolluduvvot čadahit Avinora vuoruhemiid Girkonjára girdišiljus ovdal jagi 2011. NTP 2010–2019 vuoruhá ođđa doaibmavisti ja ođđa toartna Girkonjára girdišillju, Nuvvosguolbanii. Lea áibbas dárbbaslaš bálvalit eret Gamnesberget vai stuorit girdit sáhttet seaivut. Danne go – mátkkealáhusa ovdánahttit ja bálvalit oljodoaimmaid mat vejolaččat lassánit nuortabealde Barentsábi.
- Johtilit ferte guorahallat odđa girdišillju Grøtnes nammasaš báikái jos mihtideamit mat leat jođus leat dohkálaččat.

7. Guolástushámmanat, váldohámmanat ja riddobearráigeahčču

7.1 Dálá dilli

Finnmárku dárbbáša beaktilis ja gilvaleaddji mearrafievredeami. Lea mávssolaš ahte ealáhusas leat jeavddálaš rámmaeavttut fievrridit varas gálvvuid guollehámmaniin, šaddanrusttegiin/njuovahagain ja maiddá guolásteami ovdánahttimii fylkkas. Fatnasat váldet stuorra oasi containerfievredeamis. Sullii 50% gálvvuin fievrriduvvo meara mielde Romssa ja Finnmarkku gaska. Ruktu ja riddogálvojohtolat lea hui dehálaš dán guvlui.

NTP 2010–2019 lea mearridan njeallje Finnmarkku hámmana váldohámmanin – Áltá, Hámmarfeasta, Honnesváhki ja Girkonjárga. Dasto lea maid Muolkkut váldoterminála.

Várggáid johtolatguovddáš lea leamaš mielde nannemin bearráigeahču ja johtuvidjan eastadeaddji doaibmabijuid riddoguvllus. Lassi fanasjohtolat Finnmarkku rittus bidjá maid garrasat gáibádusaid ollislaš gearggusvuhtii mii lea heivehuvvon dálkkádahkii ja váralašvuođaide. Gearggusvuolta fáhkkaadis nuoskkidan dáhpáhusaide ii leat mielde doaibmaprogrammas. Sivvan dasa lea ahte dát ii gula rámmačilgehussii mii lea vuodđun doaibmaprogramma doaibmabijuide.

7.2 Hástalusat

Muhtun báikkiin váldojoh-
tolagas leat dávjá dálkkit ja
biekkat ja mángga sajis lea
garra rávdnji. Váldohámmanat
leat guovddáš báikkit mat
nannejit mearrajohtolaga
fylkkas. Jos mearrajohtolat
galggaš buoridit gilvalan-
návccaidis, de lea dehálaš
guorahallat buot lágan
fievrridanvugiid oktasaččat.
Buorit searvanjohtolagat
hámmaniidda, ja sihkkaris ja
beaktilis borjjastanlođastagat
leat eaktun dasa ahte oazžut
gálvvuid gáddái.

Ráđdehus cealká NTP:as ahte
geainnut váldohámmaniidda
ja intermodála guovddášsajit
galget leat riikkageainnut.

Boađus hedjona jos dáid geainnuid divodeamit galget vihkkeduvvot eará geaindoprošeavttaiguin. Dasto vuoruhuvvojit lođastat prošeavttat váldohámmaniidda doppe gos lea dárbu. Muđui eai leat eará gaskaoamit čadnon váldohámmaniidda.

Doaibmabijut mielddisbuktet ahte buot áigumušat eai čađahuvvo guolástushámmaniin 2013 rádjái. Doaibmabijut mat leat vuoruhuvvon boahhte áigodaga ledje Riddodoaimmaha doaimmaprogrammas 2006–2015 plánejuvvon čađahuvvot ovdal 2014. Dát mañida vuoruhemiid ja heajosmahttá guolástushámmaniid. Fylkka investerendárbu lea rehkenastojuvvon oktiibuot 450 millijovvna kruvnnu.

NTP 2010–2019 davviguovlluidkápihttal deattuha buoridit hámmanovttasbarggu Ruoššain ja davviorrga váldohámmaniid ovddideami. Lea dehálaš ahte stáhta lea mielde doarjumin gielddaid, ealáhuseallima ja fylkkagieldda fylkka deháleamos hámmaniid ovdánahttimis. Mihttomearri lea ahte álggos vuos gárvvistit siskkáldas struktuvrra ja báldda-

Girkonjárgga hámman.

lagaid oljo- ja gássaindustriijain. Dát guoská Barentsáhpái sihke Norgga ja Ruošša bealde.

7.3 Riddodoaimmahaga ulbmilat ja strategijat ovddosguvlui

Riddodoaimmahat bidjá čuovvovaš strategijaid vuodđun:

Guolástushámmanat: Vuoruhit guolástushámmaniid doaibmajuid goluid/ávkeveardidemiid eavttuid vuodul, mariidna árvobuvttadeami ja leat mielde ráhkadeamen eadli riddoservodaga.

Lođastagat: Vuoruhit doaibmajuid mat addet buoret sihkkarvuoda ja beassama lođastagain ja dehálaš johtolathámmaniin, ja doaibmajuid mat oanidit mátkkoštanáiggi ja geahpedit fievrridangoluid.

Navigašuvdnahuksehusat: Vuoruhit doaibmajuid mat sihkkarastet mátkkálaččaid johtolaga. Vuoruhit doaibmajuid mat vuolidit doaibma- ja divodangoluid.

7.4 Vuoruhuvvon prošeavttat 2010–2019 Finnmárkkus

Doaibmajut guolástushámmaniin ja golut áigodagas 2010–2013:

Guolástushámmanat Millijovvna kruvnnu	Doaibma- bijut	2010	Oktiibuot 2010–13
Ávanuorri (álggahuvvon)	Mohtten	17	17
Honnesváhki (ođđa doaibma)	Lustamátke- skiippaid brukkat	25	25

Mohtten Ávanuoris heaittihuvvo jagis 2010. Doaibmajut ollislaš golut leat 70 millijovvna kruvnnu. Ruhtadoarjagat ođđa lustamátkeskiipa bruggii Honnesvágis lea oassi ráđdehusa doaibmajuid fáladagas. Prošeakta álggahuvvo 2010. Dasa lassin leat prošeavttat Báhcavuonas (bárrobuođdu) ja Honnesvági hámmana divodeapmi/bárrobuođdu ožžon doarjagiid álggaheapmái 2010is.

Eará guoskevaš doaibmajut Finnmárkkus 2010–2013: Várggát johtolatstašuvdna oažžu dán áigodagas jahkásaš doaibmadoarjaga mii lea 21 millijovvna kruvnnu ja 6,6 millijovvna kruvnnu investeremiidda dán áigodagas. Goappašat lođastagat Romssa–Honnesvági gaskka ja Honnesvági–Girkonjárgga gaskka oažžuba 23 millijovvna dán áigodagas navigašuvdnahuksehusaid ortnegisdoallamii.

Doaibmajut eará guolástushámmaniidda ja golut áigodagahii 2014–2019: Báhcavuonas leat plánejuvvon mohttendoaimmat ja Bearalvágis fas viiddidandoaimmat maŋgil 2014. Doaibmajut Smiervuonas (Porsánnguvuonas) lei mielde jagiid 2006–2015

Mohtten Ávanuoris. (Govven: www.seccura.no)

doaibmaplánas. Doaibmajut ii leat šat mielde dán áigodagas.

7.5 Politihkalaš vuoruheami bohttevaš jagiid

- Ráđdehusa davviguovlluid ángiruššan lea našunála ovddidanprošeakta. Danne ferte juolluduvvot sierra ruhtadoarjja čielggadandoaimmaide ja siskkáldas struktuvra doaimmaide ovddidit dihto guovlluid Finnmárkkus našuvnalaš davvi ealáhusstrategalaš guovlun.
- Lea dehálaš ahte ruhta juolluduvvo lustamátkeskiippaid bruggii Honnesvágis 2010 rájes. Fylkkadiggi eaktuda ahte juolludeapmi bohtá poastta 30 badjel, nugo bohtá ovdan NTP:as.
- Doaibmajuid Báhcavuona ja Bearalvági guolástushámmaniidda ferte hoahpuhit áigodagas 2014–2019 ja čadahit áigodagas 2010–2014. Doaibmajut Smiervuonas ferte fas váldit mielde 2014–2019 doaibmaplániin. Dakkár huksehusat eai galgga biddjot johtui Porsánngus, mat guozahit/maŋgidit Smiervunhámmana jahkeviissaid huksen áigumušaid.
- Lođastat doaibmajut Deanus galget álggahuvvot ovdal 2013 sihkkarastin dihtii doaibmaprogramma 2006–2015 áieplána čadaheami.
- NTP 2010–2019 lea davviguovlluid kapihttalas deattuhan ahte buoridit hámmanovttasbarggu Ruoššain ja Davvi-Norgga hámmaniid ovdánahttit. Vurdojuvvo ahte Riddodoaimmahat ovttaš fylkkagielddain čuovvola dán čielggadanbarggu.
- Stáhta ferte geavahit investerenruđaid ovddidit váldohámmaniid siskkáldas struktuvrra. Vurdojuvvo ahte dát ášši johtileamos lági mielde guorahallojuvvo fylkkagielddain ovttaš. Dát mielddis buvttášii ahte mearrajohtolat miehtá Finnmárkkus rittu nannejuvošii.
- Bárrobuođdu Store Korsnes hámmanis Áltta suohkanis ferte ođasmahttit dán áigodagas.
- Čujuhuvvo ahte hámmaniin Finnmárkkus ain leat arvat hástalusat mat leat vel čoavdekeahhtá. Danne lea váidalahtti go nu uhcán ruhtadoarjja juolluduvvo prošeavttaide mii fas váikkuha ahte mearrasihkkarvuoda doaimmat maŋgiduvvojit. Mii ávžžuhat nannosit lasihit doarjagiid prošeavttaide mat galggašedje gárvánit.

8. Riikkageainnut ja stáhtalaš plánarámmat

8.1 Riikkageainnuid stáhtus ja hástalusat

Stáhta vástida riikkageainnuid ja NTP fas vuoruhemiid. NTP doaibmaprográmmii 2010–2013(2019) gullet doaibma, divodeamit ja investeremat buot geainnuid mat gullet riikkageaidnofierpmádahkii 01.01.2010. Lassin ahte sihkarastit NTP čadaheami galgá doaibmaprográmma dan mađe dárkil ahte dan sáhtá geavahit vuodđun jahkásaš bušeahttabarggus. Doaibmaprográmma geavahuvvo vuodđun čadahit NTP ulbmiliid.

Riikkageaidnofierpmádat lea dat nanu bealli bajit dási našuvnalaš fievrridanvuogádagas. Dat laktá riikka oktii ja lea erenoamáš mávssolaš fievrridemiide riikkaosiid gaskka, sisrikkas ja olgoriikii. E6 lea maid dehálaš johtolatmannu ealáhusfievrridemiide ja mátkealáhusa johtalussii Finnmárkui ja olggos Finnmárkkus. Fylkka ealáhusfievrridemiid ektui lea geaidnofierpmádat dehálaš guvllolaččat ja báikkálaččat. Vurdojuvvo ahte biillageaidnojohtolat lassána dađistaga. Dušše muhtun biillageainnut buoriduvvojit dásedit stuorra proševttaid ja smávit doaibmabijuid bokte.

Riikkageainnuid deháleamos hástalusat leat čuovvovaččat:

- a) Doalahit plánejuvvon rustetdoaimmaid proševttaid E6 Áltá oarji ja E105 Máttá-Várjjat.

- b) Unnidit vailivuodaid riikka biillageainnuin. Geaidnu Sis-Finmárkkus (rg. 92) ja geaidnu Hámmarfestii (rg. 94) mat leat ođdasit namahuvvon buktet maid lassi dárbbuid ja hástalusaid.
- c) Hoahpuhit riikkageainnu 94 divodanbargguid joksán dihtii dohkálaš standárdda ovdal go ođđa industriija huksehusat dahkkojuvvojit Hámmarfeasttas.

8.2 Riikkageaidnofierpmádaga ulbmilat ja strategijat

NTP 2010–2019 lea vuoruhan nannet ortnegisdoallandoaimmaid ja unnidit ruhtajuolludemiid juksán dihtii bajit dási ulbmiliid. Doaibma ja ortnegisdoallan rámma lasihuvvo našuvnalaččat 30 % buoridit geainnuid gos lea stuorra johtolat. Dasto vuoruhuvvojit smávit doaibmabijut ja investeremat mat buktet buriid johtolatsihkarvuoda bohtosiid.

Deháleamos vuoruheamit Finnmárkku riikkageainnuid okta-vođas leat buoridit dálá geainnuid ja unnidit uđas váralaš-vođaid.

Rg. 94 Skáidi–Hámmarfeasta. (Gáldu: Geaidnogovat. Stáhta geaidnodoaimmahat)

Evttohuuvvon odđa šaldi Deanušalddis. (Gáldu: Stáhta geaidnodoaimmahat)

8.3 Plánejuvvon doaimbajijut ja ekonomalaš rámmat áigodahkii 2010–2013

Doaimmaprográmma sistsidoallá árvvoštallojuvvon plánarámma. Jahkásaš ruhtajuolludeamit bohtet stáhta-bušehta oktavuodas. Finnmáru oaččui investeremiidda ovddit plánaáigodagas 15 % uhcit go dat mii lei plánarámmas. Váilevaš juolludeamit dán áigodagas ja proševttaid haddelassáneamit guozahit ollašuttindási.

E6 Áltá oarji lea mielde sierra poastan doaimmaprográmmas sihkkarastin dihtii ruhtadeami. E6 Áltá oarji ja E105 Storskog–Hesseng dievasmahttin barggut joatkašuvvet maŋŋil 2013.

8.4 Plánejuvvon doaimbajijut maŋŋil jagi 2013

Vuoruhuvvon riikka-geaidnoproševttat	Stáhtalaš rámma mill. kr	Bušeahhta rámma 2014–2019
Rg. 94 Skáidi – Hámmarfeasta	430	430
E6 Deanu šaldi	290	290
E69 Skarvbergtonnealla	270	270

8.5 Politihkalaš vuoruheamit boahhtevaš jagiid

- Ráđdehusa davviguovlluid ángiruššamat leat našuvnnalaš ovddidanproševtta. Danne ferte juolluduvvot sierra ruhtadoarjja čielggadandoaimmaide ja siskkáldas struktuvra

doaimmaide ovddidit dihto guovlluid Finnmárkkus našuvnnalaš ealáhusstrategalaš guovlun dáppe davvin

- E6 Áltá oarji berre gárvvistuvvot ovdal 2015
- Álggahit rg. 94 Skáidi–Polarbase plánejuvvon doaimmaid ovdal 2011
- Girkonjára galgá nannejuvvot našuvnnalaš ja strategalaš šaldin Ruššii ollislaš siskkáldas struktuvrra pláendoaimmaid bokte. E105 Storskog–Elvenes šaldi berre gárvvistuvvot ovdal 2011. Viidásat bargu E105 Elvenes šaldis Hessengii galgá árvvoštallojuvvot ollislaš geaidnofierpmádaga čielggadambarggu oktavuodas Girkonjárggas ja dan birrasiin
- Odđa riikkageainnut rg. 94 Skáidi–Polarbase, rg. 92 Kárášjohka – Gievdneguoika ja rg. 893 Njávđán–Suomarádjá galget sihkkarastojuvvot ekonomalaš doarjagiid viiddidit unnimus govdosas riikkageaidnostandárdda (7,5 mehter) geainnuid, geaidnomohkiid ja geaidnodeavdagiid.
- Vuoruhuvvon doaimbajijut E69 Leaibeuvotna–Reiffváhki odđa Skarvbergtonnellain ja rg. 93 Kløftas ferte álggahuvvot áigodagas 2010–2013
- Barggut ráhkadit odđa šaldi Detnui galget álggahuvvot áigodagas 2010–2013
- Uđas váruhuuvvon guovllut Deanuleagis E6 geainnus bajábeal Válgjoga galget dán áigodagas buoriduvvot nu árrat go vejolaš
- Lea dehálaš ahte boahhtevaš geaidnohusen šiehtadusat heivehuvvot vai báikkálaš ja guvllolaš huksenhoavddat ja lágideaddjit sáhttet searvat fáldagaide
- Našuvnnalaš mátkealáhusa vázzinluotta divodeamit ja odđa luoddadeavdimat gaskal Várggáid ja Čáhcesullo galget vuoruhuvvot ja álggahuvvot jagi 2010.

Vuoruhuvvon riikkageaidnoproševttat	Stáhtalaš rámma mill. kr	Bumma ruđat	2010	2011	2012	2013	Oktiibuot 2010–13	Bušeahhtarámma 2014–19
E6 Áltá oarji	1040	160*	130	180 + 60*	180 + 60*	160 + 40*	650 + 160*	390
E105 Storskog–Hesseng	270		50	80	50	20	200	70

* Árvvoštallojuvvon bommadienas (oktiibuot 160 juogaduvvon jagiide 2011–13)

9. Johtolatsihkkarvuohta

9.1 Dieđut johtolatlihkohisvuođaid birra

Finnmárkku geaidnofierpmádagas lea johtolatsihkkarvuohta dehálaš oassi doaimmas, divodemiin ja investeremiin. Geaidnojohtolat lea vuogádat masa gullet golbma váldo-oasi: *Geainnut, mátkkošteaddjit ja vuojánat*. Boasttu geavaheapmi ovtta dahje mángga dáin osiin sáhttet dagahit lihkohisvuođaid. Jahkásaččat leat daid manjimuš jagiid leamaš gaskamearálaččat badjelaš 100 olmmošvahát lihkohisvuođat Finnmarkku geainnuid alde, ja 20–25 olbmo leat duššan dahje garrasit roasmuhuvvon lihkohisvuođaid geažil. Tabealla vuolleis čájeha movt lihkohisvuođat leat dáhpáhuvvan geainnuid alde maid fylkkagiella hálddaša dál ja viiddiduvvon fylkkageaidnofierpmádagas manjil 2010. Vuodđun lea geavahuvvon vihtta jagi áigodat 2003–2007.

Erenoamáš lihkohisvuođat viiddiduvvon fylkkageaidnofierpmádagas leat badjelluottavuodjin lihkohisvuođat, mii lihkohisvuođain dahká 52% .

9.2 Áigeguovdilis doaibmabijuid ulbmilat ja dieđut

Fylkkaplána 2006–2009 (2011) mihttomearit ja johtolatsihkkarvuođaplána mihttomearit:

«Buoridit jođašahttivuođa ja johtolatsihkkarvuođa geainnuid alde miehtá jagi.»

Jagi 2002 sisafievrriduvvui «0-višuvdna» bajit dási ulbmilin Norgga johtolatsihkkarvuođa bargui. Dát višuvdna lea ahte ii oktage galgga duššat dahje garrasit roasmuhuvvot johtolatlihkohisvuođas.

Fylkkagiellada váldostrategijiat leat joatkit mánáid, nuoraid ja gielladalaš johtolatsihkkarvuođa doaimmaid. Lea áigeguovdil vuoruhit doaibmabijuid eastadit badjelluottavuodjimiid, gávpogiin buoridit johtolatsihkkarvuođa ja nannet johtolatsihkkarvuođabearráigeahču ja dalándoaimbajuid.

Dehálaš doaibmabijut ovddasgavlui:

- Johtolatsihkkarvuođa doaimmat galget geahpedit váralašvuođaid johtolagas.
- Finnmárkku fylkkagiella áigu ovttas eará johtolattoibmii-guin ráhkadit guovtti jahkái johtolatsihkkarvuođa doaibmáplánaid man sisdoallun galgá leat mátkkošteddjiid guottut, máhttu ja gelbbolašvuohta.

c) Finnmarkku fylkkagiella áigu álggahit čuovvovaš doaibmabijuid buoridit johtolatsihkkarvuođa:

- Johtolatsihkkarvuođa dárkkisteami ja systemáhtalaš ja sorjjasmeahtun johtolatsihkkarvuođa guorahallama
- Johtolatsihkkarvuođa bearráigeahčču dainna ulbmilin ahte fuomášit áššiid mat leat váralaččat mátkkošteddjiide
- Hukset luoddaáiddiid dárbbalaš geaidnogaskaide
- Ásahit johtolatlihkohisvuođaid váralašvuođaid dihtorrehkenastin doaibmabiju (URF-doaibmabidju)
- Geaidnočuovggaid hukset dárbbalaš guovlluide.

	Olmmošvahát lihkohisvuođaid oassi Finnmarkkus	Duššan ja garrasit roasmuhuvvon olbmot Finnmarkkus
Dálá fylkkageainnut	8 %	9 %
Viiddiduvvon fylkkageaidnofierpmádat	21 %	18 %

9.3 Fylkkagielladalaš johtolatsihkkarvuođa ekonomalaš plánarámma

Finnmarkku fylkkagiellada johtolatsihkkarvuođa ekonomalaš plánarámma jahkái 2010 lea 3,5 millijovvna kruvnnu.

Finnmarkku fylkkagiella joatká seammá doaibmadási fylkkagielladalaš TS-ruđain. Lea dehálaš doalahit ekonomalaš rámma sihke fysalaš ja pedagogalaš boahtteáiggi doaimmaide. Dát ruđat álggahit ođđa doaimmaid lagasberrasis mat árvosmahttet ruhtajuolludemiid. Dán lágan doaibmabijut eai fuomášuvvo automáhtalaččat geaidnofierpmádat dábaláš doaibma ja divodan doaibmašiehtadusain.

Fylkkageainnuid doaibmaprográmmas vuoruhuvvojit johtolatsihkkarvuođa doaibmabijut mat leat oassin doaibma-, divodan- ja investerenbušeahsas.

9.4 Dieđut sávahahtti ođđa doaibmabijuid ja ángiruššamiid birra boahttevaš jagiid

Fylkkadiggi lea geassemánus jagi 2009 cealkán ahte háliida sakka vuoruhit johtolatsihkkarvuođa, gullevaččat iešgudet prográmmasurggiid doaibmabijuide. Gávpogiin ja čeahkkebáikkiin vuoruhuvvojit vázzin- ja syhkkelgeainnuid viidásat huksemat.

Skuvlávkkaid juohkin ođđa 1.luokkálaččaide. (Govven: FFG)

Johtolatsihkkarvuoda barggus lea fágalaš fierpmádat dehálaš mii doaibmá formálalaš ja eahpeformálalaš oktavuodain. Dán hálddaša dálá TS-forum.

Go ovddasvástáduš fylkka biilageainnuid oktavuodas stuorru, de lea dárbu johtolatsihkkarvuoda smiehttat eará vugiid mielde. Dát mearkaša ahte fylkkagiella fylkkageaidno-doarjagat galget eanet geavahuvvot johtolatsihkkarvuhtii. Dát gáibida nannosat politihkalaš oasálastima. Danne ávžžuhuvvo ahte Finnmárku fylkkagiella ásaha Fylkka-

johtolatsihkkarvuoda lávdegotti (FJL) seammá vuogi mielde go dat mii geavahuvvo Nordlándas ja Romssas, gos politihkkárat oasálastet TS-forum barggus.

Finnmárku fylkkagiella lea jahkeviissaid ovttasbargan lahkalaš Murmanskka Oblastain. Ovttasbargu lea bidjan fuomášumi miellaguottuid hábmemii, ja mánát/nuorat leat leamaš vuoruhuvvon joavku. Lea dehálaš ahte dát doaibma jotkojuvvo. Johtolatkultuvrra ja johtolatsihkkarvuoda ovttalágan áddejupmi lea hirmat mávssolaš dáid ránnjáfylkkain.

10. Fievrridanortnegat doaibmavádjigiidda

10.1 Stáhtus ja ulbmilat

Fievrridanortnegat doaibmavádjigiidda (TT) lea ásahuvvon fáldat buot gielddaid mátkkošteddjiid várás geat dearvašvuoda geažil eai sáhte geavahit kollektiiva ruvttofáldagaid. Jagi 2009 gaskkamuttus ledje 1324 registrerejuvvon geavaheaddji geat geavahedje dán ortnega, dát mearkaša 1,8 % Finnmárku álbmogis. Njuolggadusaid nuppástuhttin váikkuhii ahte Finnmárku geavaheddjiid lohku lea dál vuolle riikkagaskameari.

Jagi 2009 geavahii Finnmárku fylkkagiella 3,2 milliovnna kruvnu TT-ortnegii. Ruhtasupmi lea seammá jagiid 2010–2013, muhto Finnmárku fylkkagiella ulmil berre leat ahte ruđat nu bures go vejolaš geavahuvvojit ulmiljovkui.

10.2 Ovdánahttin ovddasgvlui

Magnehta koarttat bohtet dál bábirkuoŋŋaid sadjái. Mii beassat de buorebut čuovvut mielde mátkkošteddjiid geavahusa, ja fylkkagiella sáhtta de fáldagaid buorebut heivehit geavaheddjiide.

Geavaheddjiid dohkkehanortnega sirdin gielddain fylkkagildii sáhtta maiddá leat vejolaš doaibmabidju.

(Govven: FFG)